

3. Bandura, A. (1986). *Social Foundations of Thought and Action: A Social Cognitive Theory*. Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJ.
4. Caprara, G.V., et al. (2006). Teachers' Self-Efficacy Beliefs as Determinants of Job Satisfaction and Students' Academic Achievement: A Study at the School Level. *Journal of School Psychology*, No. 44(6), pp. 473-490.
5. Gibson, S. & Dembo, M. H. (1984). Teacher efficacy: a construct validation, *Journal of Educational Psychology*, 76(4), pp. 569-582.
6. Klassen, R. et al. (2011). Teacher efficacy research 1998-2009: Signs of progress or unfulfilled promise? *Educational Psychology Review*, Vol. 23/1, pp. 21-43.
7. Masters, G. N., & Wright, B. D. (1997). The partial credit model. In: M.J. van de Linden & R.K. Hambleton (Eds.), *Handbook of modern item response theory*. Berlin: Springer.
8. Mojavezi, A. (2012). The Impact of Teacher Self-efficacy on the Students' Motivation and Achievement. *Theory and Practice in Language Studies*, Vol. 2. No. 3. pp. 483-491.
9. OECD (2009). *Creating Effective Teaching and Learning Environments: First Results from TALIS*. OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264068780-en>.
10. Riggs, I. M., & Enochs, L. G. (1990). Toward the development of an elementary teacher's science teaching efficacy beliefs instrument. *Science Education*, 74(6), pp. 625-637.
11. Tschannen-Moran, M., A. Woolfolk Hoy & W.K. Hoy (1998). Teacher efficacy: Its meaning and measure. *Review of Educational Research*, Vol. 68, pp. 202-248.

Олена Локшина,

доктор педагогічних наук, професор,
член-кореспондент НАПН України,
Інститут педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

БАГАТОВИМІРНІСТЬ ЯК ДОСЛІДНИЦЬКА ФІЛОСОФІЯ ВІДДІЛУ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

***Ключові слова:** відділ порівняльної педагогіки, Інститут педагогіки НАПН України, компаративні дослідження.*

Постановка проблеми, основні дослідницькі питання. Відділ порівняльної педагогіки Інституту педагогіки Національної Академії педагогічних наук (НАПН) України є спеціалізованим підрозділом, в якому здійснюються компаративні дослідження в освіті. За час існування відділу (з 1991 р. під назвою «лабораторія порівняльної педагогіки»; з 2015 р. – «відділ порівняльної педагогіки») дослідники відділу зробили ґрунтовний внесок у розбудову національної освіти та компаративістики. Досліджуючи розвиток освіти у глобальному освітньому просторі та кращі практики в освіті країн Європи, Північної Америки і Центрально-Східної Азії, науковці відділу поширюють перспективний зарубіжний досвід серед педагогічної спільноти України, розробляють рекомендації для розробників освітньої політики. Важливу роль відділ порівняльної педагогіки відіграє і у розробленні методології української порівняльної педагогіки. Огляду наукового внеску відділу присвячено це дослідження.

Методологія дослідження. Метою дослідження є огляд наукового внеску відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки. Висновки дослідження ґрунтуються на аналізі друкованих праць науковців відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки, перелік яких акумульовано в науково-допоміжному бібліографічному покажчику «Відділ порівняльної педагогіки Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук

України (1991–2016) (2019) та у річних звітах відділу порівняльної педагогіки за 2017, 2018 та 2019 роки. Для реалізації мети було проведено якісний аналіз опублікованих праць наукових співробітників відділу з позиції тематики напрацювань та географічного охоплення.

Висновки, основні внески, результати. Розкрито, що предметом наукового пошуку дослідників відділу порівняльної педагогіки є освітні реалії провідних країн світу в Європі, Північній Америці, Центральній-Східній Азії. Очевидним з огляду на європейську історію та цінності України є безпосередній інтерес науковців до проблем освіти європейських країн. У працях компаративістів відділу порівняльної педагогіки за окреслений період аналізуються проблеми освіти у таких країнах, як Естонська Республіка, Королівство Бельгія, Королівство Данія, Королівство Іспанія, Королівство Норвегія, Королівство Швеція, Латвійська Республіка, Нідерланди, Республіка Болгарія, Республіка Польща, Республіка Фінляндія, Словацька Республіка, Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії, Французька Республіка, ФРН, Чеська Республіка, Швейцарська Конфедерація. Особливий інтерес також становлять освітні реалії у таких країнах-світових лідерах, як США, Канада, КНР, Японська Держава.

Прогнозованим є акцент на вивчення ланки середньої освіти в зарубіжних країнах, оскільки серед основних завдань Інституту педагогіки НАПН України – реалізація державної політики у сфері загальної середньої освіти, виконання наукових досліджень й забезпечення їх реального впливу на розвиток загальної середньої освіти в Україні. Водночас, тематика публікацій також охоплює інші ланки освіти – дошкільну освіту, вищу освіту в контексті освіти впродовж життя.

Констатовано, що в рамках дослідження освітніх реалій зарубіжжя, науковці відділу порівняльної педагогіки основну увагу приділяють таким ключовим аспектам, як освітні реформи, зміст освіти, управління освітою та забезпечення її якості в контексті таких інновацій як децентралізація освіти, моніторинг якості освіти, міжнародні порівняльні дослідження якості освіти, світоглядний потенціал освіти, ІКТ в освіті.

Відзначено, що в умовах глобалізації компаративісти відділу реалізують дослідження наднаціональних процесів в освіті, розкриваючи внесок міжнародних організацій (ООН, ЮНЕСКО, Світового Банку, ОЕСР, ЄС, Ради Європи) у розбудову глобальної стратегії освіти, виокремлюючи ключові тенденції розвитку освіти у світовому масштабі.

Зроблено висновок, що наукові розвідки співробітників відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України характеризуються багатомірністю. Передусім, йдеться про географічну багатомірність, яка реалізується через обрання для дослідження значного переліку країн, які володіють цінним досвідом проведення реформ та упровадження інновацій. Окрім того, в умовах актуалізації регіональних тенденцій співробітники відділу значну увагу у дослідженнях приділяють вивченню досвіду в освіті такого наднаціонального утворення, як ЄС.

Водночас, науковці комбінують країнознавчий підхід до обрання дослідницької тематики з іншими. По-перше, це предметний підхід. Значну кількість праць компаративістів відділу присвячено реаліям викладання навчальних предметів у зарубіжній школі – географії, історії, громадянознавства, іноземних мов, мистецької освіти, екології, релігієзнавства, ІКТ. Автори, аналізуючи автентичні навчальні програми і підручники у Франції, Великій Британії, Республіці Чехія тощо, виокремлюють

методологічні та методичні новації, окреслюючи перспективи для української школи.

Інший підхід, який також є продуктивним і особливо перспективним сьогодні, це проблемний. Добираючи актуальні для зарубіжжя проблеми освіти, дослідники відділу фокусуються на інноваційних їх рішеннях, які, фактично генерують розвиток освіти у світовому вимірі – компетентнісний підхід, формувальне оцінювання, рейтингування університетів, цифровізація освіти тощо.

Дослідники відділу своїми працями роблять внесок у розбудову методології педагогічної компаративістики в Україні.

Список використаних джерел:

1. Відділ порівняльної педагогіки Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України (1991–2016) : наук.-допом. бібліогр. покажч. / НАПН України, Ін-т педагогіки, від. порівняльної педагогіки ; [упоряд.: Локшина О. І., Глушко О. З. ; наук. ред. Локшина О. І.]. – Київ, 2019. – 120 с. <https://doi.org/10.32405/978-617-7619-20-73>

Анна Луцась,

кандидат хімічних наук, доцент,
ДВНЗ "Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника",
м. Івано-Франківськ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В УМОВАХ КАРАНТИНУ

Ключові слова: педагогічна практика, природничі науки, дистанційне навчання

Постановка проблеми, основні дослідницькі питання. Одним з найважливіших етапів у професійному становленні майбутніх вчителів природничого спрямування на етапі здобуття вищої освіти є проходження педагогічної практики.

Метою практики є підготовка студентів до виконання функцій вчителя, викладача хімії, фізики, біології, завідувача кабінетом та класного керівника, закріпити знання з фахових та психолого-педагогічних дисциплін, методики викладання природничих дисциплін та виховної роботи, набути та закріпити педагогічні уміння та навички.

Власне педагогічна практика є доброю нагодою для апробації та усвідомлення своїх професійних можливостей, для планування шляхів до особистісного та професійного самовдосконалення, розвитку якостей та навиків для подальшої діяльності. Вона сприяє корекції і формуванню адекватної самооцінки в питаннях підготовленості до здійснення освітнього процесу, до співпраці у вчительському колективі, налагодження партнерських стосунків з батьками учнів, громадськістю [1-6].

Педагогічну практику студенти I-II курсів ОР «магістр» спеціальності 014.15 Середня освіта (природничі науки) проходять у закладах загальної середньої освіти (гімназіях, ліцеях), а також у середніх та вищих професійно-